DOBA BRŠLJANA

DAVOR IVANKOVAC

d:p:k:m

SADRŽAJ

I 1

Sjeveroistočni 2

Obećana zemlja 3

Pet minuta prije zime 4

Film 5

Grobovi drugih 6

Krhotine 7

Dugovi 8

Štrajk 9

Aritmija, predvečer, naglo 10

Zasjeda 11

Nerođeni 12

II 13

Proljetno čišćenje 14

Svitanje 15

Lijevi ekstremist 16

Betonske oči 17

Nekoliko godina mira 18

Trag Neila Armstronga 19

Invazija 20

Potrošačko društvo 21

Podzemni oblaci 22

Smrt na kraju lanca 23

Proklizavanje 24

III 25

Viroza 26

Polarna svjetlost 27

Lozinka 28

Kucanje zidnog sata 29

Ponornica 30

Reflektor 31

Već viđeno (uzmicanje) 32

Fatamorgana 33

Neporecivi utorak 34

Bolovanje 35

Crno-crno 36

IV 37

Vježbanje agonije 38

Karirana 39

Manifest 40

Stečaj 41

Rasprodaja 42

Život miriše na kavu 43

Klasna 44

Dobra pjesma (i brda joj i dol) 45

Tvornica 46

Pjesma semafor 47

Razglednica 48

V 49

Ljetni hologrami 50

Signali 51

Željezna 52

Pjesma sjena 53

Pjesma kopriva 54

Perspektiva 55

Godišnji odmor 56

Namreškana geometrija 57

Hodanje uz prugu 58

Sedimenti 60

Pjesma o Buhi 61

VI 62

Mahovina 63

O autoru 65

Impresum 66

I

SJEVEROISTOČNI

Stao sam na obalu mora i vidio: fali pola kopna!
Šav na stolnjaku suštinski dijeli odgovornost.
Slika doma na dnu praznog tanjura.

Prostiranje vjetra bešćutno kao obzor
prinosilo je dim iz nazubljenih pogona.

I vidio sam sjeverno nebo, grad, odluku:
prozirni kristal u noći. Tako je došla zima,
zatim jesen, pa ona. Jugozapadno od utjehe
stajala je kao čavao za osmijeh.

Ribe su udarale u lakirane noge,
papuču s rupom, trzaj mačjeg uha.
A bog je htio molitve, mamce na udicama smrti.
Bonaca vjetar, korpicu kruha, otkucaje zidnog srca.

Bio sam sjever, mjesečina, ništa:
tupa bol u tupom kutu sreće.

Nalik površini Marsa, iščekujem strah i užas.
Između red jablana i vrba, gole topole.
Linija željezničke pruge.

OBEĆANA ZEMLJA

Slađanu Lipovcu

Kompozicija na kiši, presijeca njive na pola,
na trećine, četvrtine, busenje.
Ne pada noć, magla se ne prostire, samo
mokre tračnice i stupovi, bandere
i betonska postolja, sve mokro, sve samo,
sve ne postoji.

U brzom promicanju, krajolik je
stran i nedostupan, tuđinski život
u udaljenim kvadratima svjetlosti.

Ondje ne zalazimo sjećanjem, rukom ili željom,
dok se polako pale i nestaju u tami,
nestajemo i mi, nastajemo, jurimo i
jureći kroz ništa
sporije starimo.

U prostoru: kuće i praznina, kuće i praznina.
Na jednoj kapiji pisalo je MED
i odmah smo znali: ova je zemlja
obećana drugima.

PET MINUTA PRIJE ZIME

Izađem u šetnju i zateknem se na groblju.
Otkud ja ovdje, iznenadim se pitanjem.
Otkud ti ovdje, iznenadi ja mene.
Kakvi su me to podsvjesni puteljci doveli čak ovamo?
Kakva krivnja me vodila kroz ulice i raskrižja,
kraj bodljikavog grmlja i podivljalih pasa?
Lakše je spoznati da je sijevanje – munja.
Neodlučan kao u predsoblju strane kuće
čekam da drugi progovori, gestom ukaže na očito.
Preko ravnice, poput lavine, kotrlja se mrak.
Kad bi se tako moglo nazad, da se ne pomisli na
korijenje grobnog korova.

FILM

Noću sanjam unazad a kada se probudim,
slušam zvukove iz ogledala.
Svježe okrečeni zidovi ne reflektiraju
ništa konkretno: bjelina može značiti bilo šta,
praznina punjena po potrebi:
snijeg, snijeg otopljen u maglu, magla u mlijeko,
mlijeko bijelo kao kada u koju ga izlijevaju
da bi u njega sredovječna mađarska barunica
zaronila velike dojke
bijele i tople.

Nevidljivi svetac u ogledalu pretvara
mlijeko u krv: ljekoviti prašak u šalici
proključa kraj uzglavlja: gejzir koji izvire
iz kože i na trenutak zabljesne
u programiranoj igri zrcaljenja.
Klavir se odrazi kao bubanj, doboš zaglavljen
u potiljku, pred zidom za strijeljanje i
najčešće baš tada začujem komešanje.
Stignem se pomoliti redatelju jutra
za miris njenih pazuha
prije nego ulašteni konjanici
razbiju sve statiste
kao da je primirje.

GROBOVI DRUGIH

Nakon radnog vremena ostao je
stanoviti osjećaj praznine:
taj prostor bez odjeka predmeta u sebi,
neshvatljiv bez ruba, onoga između.

Ali praznina je uvijek izvana.
Kao sve što će ostati nedoživljeno:
osobe, trenuci, krajolici.

Jednom sam hodao puteljkom između njiva:
tišina se nije mogla omeđiti.
Puteljak je bio davno utaban, prašnjav:
život o kojem slušamo,
bez pristupa toj beživotnosti.

Tuđi život je strašniji od smrti.
U području sivog,
u tom zapanjujućem izostanku okomitih putova
kao tamna analogija sabrana je misao:

mrtvi rastu u grobovima, grobovi u živima.

KRHOTINE

Nervoza se prenosi pogledom,
u pticama je, grabežljivom srcu vjetra.

Rominja preuranjena jesen u europskim nizinama,
a ja pod stablom plave šljive
ukapam mrtvorođeno mače.

Posađena u pogrešnu zemlju
u sjeni jabuke i bagrema zabodena kao krivnja,
nikad nije rodila više od desetak plodova
koje bi prije zrelosti
dokrajčili crvi.

Sjećam se čovjeka koji ju je posadio,
sjećam se kada,
bio je naivan i hrabar, pogrbljen,
a sjećanje je vjetar epidemije.

Što to visi u zraku?
S neba odzvanja četiri,
dan je za frizure i kupovinu nove žarulje,
dan za sahrane i svatove,
odluke koje ne utječu na tuđe planove,
i sve što se radi na dan
kada se ukapaju mačke.

Uskoro će i riječi otpasti sa stabala:
popalit ćemo ih skupljene na hrpu,
(dim, lavež i sumrak),
i neće biti mjesta za strahove i sumnje
do li u krugu paljevine, tu na rubu svijeta
omeđenog malim nadama
i onim izvjesnim iza ugla sna.

DUGOVI

Treći je dan kako nema Arthura.
Ležimo u prohladnoj popodnevnoj ugodi,
ravnica prilazi preko lijevog ramena.
Leđa tonu u golu oranicu s nasadima školjaka,
pradavni potoci među rebrima od ilovače.
Loše je vrijeme za tanjurić pod šalicom:
kad je šalica razbijena,
pijesak se ljušti po rubovima krhotina i
upada u riblje oči.
Ručnik s naslona uskovitlava prašinu
koja godinama posipa kuhinjski krajolik.
Loše je vrijeme za nevrijeme i kišu:
kad rosulja postojano vlaži,
vjetar je nosi pod kišobrane ljudi
o koje se tek povremeno okrznemo mišlju.
Šutnja nas izjeda izvana prema unutra i
nikada ne dolazi do kraja.
Treći je dan kako nema mačka,
a sutra mu je rođendan.

ŠTRAJK

Promatran kroz prozorsko staklo dim
nečije cigarete lomi se u razne oblike tjeskobe.
Paljevine neosušenog lišća
pružaju se nisko nad ravnicom, između
kuća i polusuhih voćaka
ulaze u krvotok.
Svaka je šetnja sada maštanje o šetnji,
očajnički bršljan penje se duž kičme
i hvata u kosu iza uha;
u nekoj bliskoj a nepoznatoj ulici
misao je tonula u šapat.
Povremeno grančice zavežem u snoplje
održavajući žar sve do ranog predvečerja
u kojemu shvaćamo: ovdje ništa ne završava,
trn je zašao duboko pod nokat
i nikada nećemo vidjeti Irsku.
Odnekud još dopire misao na žilet.
Sklapam knjigu, ustajem,
a zrak se naglo pooštri
u prvom paljenju svemirskih brodova i zvijezda.

ARITMIJA, PREDVEČER, NAGLO

Stigao sam samo pogledati s prozora.
Vani se zgušnjavala magla, cijeli dan,
kao da je netko topio snijeg,
netko velik, bezuvjetan, potišten.
Svinje su skvičale svoj posljednji mraz i pomislio sam,
ovdje nema ničega od grada i velegrada,
samo ta bjelina i mutne naznake nečega,
mogli bi to biti ljudi,
u krvi im je ljubav, alkohol i rak,
užurbane siluete pod vinkovačkim svjetlima.

Odakle dolazi slutnja, pitao sam čovjeka u staklu.
Ovdje se prošeće stvorenje iz svemira,
pod ovim lampama svjetlost ne nudi vid,
život ne daje ništa, prijatelji dođu i odu, prođu,
a netko je ponio i kišobran, crn,
tamnozelen, sklopljen.
Naglo sam se vratio k sebi, sobi,
stolu i krevetu,
nečije cipele kao glava u jastuk padaju u zaborav.
Tako sam kupio još jednu noć, ovdje, nedaleko grada,
pri samom kraju kontrolirane panike,
uzeo posljednju tabletu,
udahnuo.

ZASJEDA

Studen iz ormara je izišla na ulice i
kuće su zatvorile prozore i vrata,
najniže spustile kapke.
Magla iz dimnjaka pada na
oči i duše, kad nešto brzo promakne,
slutnja prvog snijega.
Tako s jeseni počinju
svaka zima i rat,
očekivana zasjeda tjeskobe.
Silazim niz ulicu, desno od ludila
uznemiri se pas, lavež na lancu, jedan, pa tri,
i jato mrtvih ptica nad valovima blata,
odlaze u toplije, ne odlaze, poniru,
u niskom tromom letu kao ruke u džepove
ulaze u prosinački pejzaž.
Koji ću kad stignem staviti na prozor, novi vidik
za novi dan, monitor svijetli, mirišu
drva i čaj, pjeni se vatra,
i već se tiho smrkava,
zgušnjava.

NEROĐENI

Ukazanje na površinu virtualnog papira,
kao ljubavni sms iz onostranosti:
nije li vrijeme da razmisliš
o ručnim bombama iz ladice?
Što kad nakon petka osvane četvrtak?
Među starim namještajem stare ljetne kuhinje
sada tek mačke iščekuju proljeće, pod je natopljen
mokraćom i primislima,
u koljenu pulsira sjećanje na rat,
na rubu je bilo bolje, mislim,
dok zaustavljeni sat na zidu
još uvijek mjeri vječnost bespomoćnom Kristu.
Studen je došla kasno i odlučila ostati,
drva se tope brže od terapije i poledice
na kojoj je i noćas izgubljeno
troje: bili su mlađi od tebe, prenose portali,
a takvi će zauvijek i ostati,
nerođeni poput njihove
nerođene djece.

II

PROLJETNO ČIŠĆENJE

Od svega, najteže nam padaju proljetna jutra.
Kad prijepodne potraje do predvečerja,
a sunčeve zrake krajolik posipaju mrtvilom.

Udišemo ga s prohladnim vjetrom
nesvjesni njegova mjesečevog porijekla.

To saznanje dolazi kasnije,
kad se vojska povuče, a čistači mlazovima vode
potjeraju krv u kanalizaciju.

Iz podzemlja tada izlaze uhranjeni štakori
nastavljajući gozbu pasa i lešinara,
dok ne zablješte uglačane kosti.

Do noći, talog u alveolama se stisne.

Iskašljavamo tvrde grumenčiće stvarnosti
znajući da teror nikada neće prestati.

SVITANJE

Dolaze kao što dolazi široki dan,
istočno svitanje kataklizmičkog asteroida
u oku ribljeg čovjeka.
Umiven izlazim iz vode.
Tako sviće osjećaj, kao rođendan mačke
čije krzno upija vlagu
jezika glatkog i hrapavog.
Prozorska daska je mentalna barijera.
Stakla su uprljana udarima noćnih košmara
padeža i zamjenica,
valovi kolovoza zapljuskuju izvana.
I nešto u blizini raste, znam to, nešto
buja i pupa, zatvara se, otvara, korijenje
se pomakne kad pomislim na njega, da.
Životinja je izolirana biljka, tako se glasa
savršeno spokojan bezemljaš.
Još i usijana riječ, obzor koji uporno ne prestaje,
tanka povijest neminovnosti.
Gušteri bježe i nestaju kako oni dolaze,
sviću u ljudskom obličju
brzo i polako.

LIJEVI EKSTREMIST

Između velikog starog bagrema i mlade bazge
subotnja se sluz razvlači u nedjelju.
U podnožju poleđine zida
korijenje porušenih stabala naočigled mrvi
šljunak iz betonskih temelja.
Crjepovi i cigle, krhotine nezavršenih ratova
izranjaju s prevrtanjem alatke
i opet nestaju u krtičnjacima punim nemira od gline.
Iskapaju ih i ugrađuju u armirane bedeme
neslomljivih svinjaca i pušnica,
garaža i obiteljskih kuća,
sigurni u sve, kao da klorofil ne postoji.
Krvopije zuje i lijepe se na znoj.
S tamne strane glave na trenutak vidim put.
Snažnije stisnem dršku sjekire.
I pogledam naprijed, kroz
zapleteno šiblje.

BETONSKE OČI

12 lopata pijeska, 4 lopate kreča, 1 lopata cementa,
dovoljno vode,
idealan je omjer za kvalitetne noćne suze,
betonske krmelje.
Talog izlazi iz podruma na sluznice sna –
kroz oči, nosnice,
slušne kanale i spolovilo;
jutrima zidarskom žlicom s lica stružem
tvrdu koricu
vraćajući materijal u miješalicu za
novi krug oko sutona Europe.
Vrtlog koji ne vodi nikamo,
puko kruženje oko sebe, praznine
koja guta, a ne daje.
U oblaku bijeloga praha
žmirkam i dišem,
ne postavljam si ključna
egzistencijalna pitanja,
nemam tu komociju,
sve je u redu.

NEKOLIKO GODINA MIRA

Za redovne popodnevne kave ažuriramo antivirusni,
vrućina jenjava u polutami sobe,
monotona izvješća s glavnih autoputova.
Hipnotički zvukovi strojeva iz susjedstva:
krajem osamdesetih beton se pravio
kako mačke predu:
kao tiho srce vremena u satu.
Uvijek je to neki zvuk, monotonija teretnog vlaka i panika
lokomotive, uvijek je to odjek s crkvenog tornja,
taj nagli podivljali lavež koji prene baku, mobitel Andreju.
Moloko i *Portugal. The Man* u ćoškovima,
među dovratcima,
pletu zamke novim uspomenama.

I prostor ponavlja obrasce, uvećavaju se mjerila, smanjuju,
rupe u zidovima, u ljudima, mramorne grobnice,
atomi u središtu praznine.
Ponekad padne daska, nešto se zalupi, lupi,
propuh u vratima mrtvačnice
i predenje strojeva
u susjedstvu stane.

Uslijedi mir.

TRAG NEILA ARMSTRONGA

Lijevom nogom sam stupio u mjesečinu i
sjaj je opao za svjetlosnu stopu.
Kolebanje plime i fotosinteze
narušava stabilnost mravinjaka s međe.

Granje je povijeno pod težinom mraka,
tajanstvenog suviška mase.

U fokusu natprirodnog objektiva
rezolucija je meki kristal:
drhtavo koračam
kroz polarnu sigurnost ljeta.

Miris spaljenoga dana i
uspravna spodoba među niskim stablima.

Sam, prepustim se baršunastom zagrljaju čudovišta.

U krajoliku obasjanom isušenim morima,
krijem se u sjeni čovječjega otiska.

INVAZIJA

Podignuli smo visoke zidove od neprobojnog stakla.

Buja diluvijalna era iza spuštenih roleta,
napreduje invazivni bršljan.

(Majka i mladunče krvare u obostranoj
agoniji poroda, sopćući hvataju dah,
a ravnodušni predator iz šipražja
jednim stiskom čeljusti
prelama
krhki
oznojeni
vrat.
Nestaje u roju komaraca planetarnih razmjera.
Koprcanje nazubljenih repova
u muljevitim plićacima.)

Iza zatvorenih kapaka,
na stotinu televizijskih kanala
bujaju ljekovite trave.

POTROŠAČKO DRUŠTVO

U prvom planu tame miris pokošene trave,
miris sijena, iza sijena zrikavci. Pozadinski šum:
buka prometa s ove strane ponoći.

Ogranak ogoljele munje u naglom mahnitanju
orahovih grana: tako sam ušao u noćnu moru psa.

Stenju zupčanici i kora se razvodi
kao skandinavska obala od mahovine,
škripanje drvenih zglobova i opruga
koje ćemo ložiti, istesati stolicu, skulpturu
glorificiranom ubojici.

Crijep s krova stropošta se niz stepenasti nemir
do purpurnog dna sna. Padam kroz plodnu vodu,
kroz narančastu tamu, noć,
a noć je tijesto, iz njega kruh, mrvice za izumrle ptice.

Ondje stojim dok ne prestane ljuštenje sa stropa,
šumova iz ugašenog zvučnika, u tankom pejzažu
između čuvara zaslona i pjesme, nezaštićenih, visećih.

Na kraju vjetra mir, migoljenje zmija u trbusima
strašnih kumulusa iza horizonta krošanja i tiho
završno paljenje televizije, oprezno i kratko,
tik prije gašenja.

PODZEMNI OBLACI

Spavam neposredno iznad toka podzemne struje.
Budim se u orahu na čijim granama vrane
skupljaju lišće, čepove i perle.
Čavli su izvor željeza u stablu, od njega su bolje šljive
ako se pribiju kroz dlan gladnog boga,
gumb kao šaraf ušivam u meke grane, zakopčavam krošnje
jablana do prerezanih grla. Na crno-bijeloj fotografiji
roditeljske ruke onemoćale nad punim jamama
mrtvih beba, zaklanih Isusa i zdravomarija.
Voda vrije u kuhinji gejziru, voda vrije jaje,
aroma šumno upada, jedna doza, dvije doze,
dodajem izmaglicu, voda para odlazi u tehnologiju,
voda izmet u tehniku, mehaniku, umjetnost.
Čujem podzemni žamor, rafalna paljba dječje igračke,
naglo utihne i pretoči se u tavan lubanje.
Metak u srcu stabla daje olovo bazgi mlijeku,
zubi u olovu, dojke u olovu, plavičaste desni beba,
osmjehuju se s duplerice tabloida.
Spavam nad podzemnim vodopadima, plastičnim
pritocima, betonskim rijekama, metalnim rašljama,
ušćima, kapilarnim spletovima proljetnih pritoka,
tog viška na tijelu na smetlište nasađene Hrvatske.
Budim se kao dalekovod priključen na infuziju.
Po meni preparirane svrake, čavke, gavrani i
ježevi piju znoj.

SMRT NA KRAJU LANCA

Pas koji umire u njivi pod snijegom,
smrt na lancu izdiše kao čovjek;
mačka koja umire živa zakopana,
pritisnuta ciglom,
njeni jauci dopiru iz podzemlja
i ulaze u srž rebara.
Život u bubnju, u cijevi, život zalutao u potiljku,
a prst još nerođen.
Posao koji ne pada s neba,
nebo je prozirna pustinja, žuta, valovita.
Pasji cvilež je glad u noći
mačji plač glad u noći,
pljesnivo nebo u kruhu izgara
kao djetelina u kravljem zubu.
Pada pustinja na kornjačin oklop.
Teška i tvrda, nikad zaboravljena,
zelena krhotina
prijeratne pivske flaše
kraj željezničke pruge u Borovu.
Mozak hrvatskog nacista rasplinut
u ministarskoj stolici,
kao magla u ustima jeseni.
Mačji plač iz podzemlja.
Izlazi.

PROKLIZAVANJE

U podne nakon duboke kiše,
navlačim velike gumene čizme i
zakoračim na dvorište.

Proljetna trava nazire se
ispod namreškane površine.
Žabe skaču u koncentrične krugove,
zjenice promatraju u šipražju.

Spuštaju se krovovi kuće i šupe,
čardaka i urušenog svinjca,
sve niže i tamnije, prema sluzavim
obješenim krošnjama u vrtu.

S lišća mladih šljiva cijede se oblaci i
noć u kapima:
ptičji vapaj naglo zamire u paprati
na rubu, oranice
utonule u topli
mutni plićak.

Gazim kroz pijesak i školjke
ususret zmijama na horizontu.
Brazde se šire iza mojih nogu,
prelamaju se i
nestaju.

III

VIROZA

Vatra iz peći ušla mi je u kosu
i perje u jastuku se zaledilo.
Uši tonu u mahovinu kao u kalup za misli.
Jednako je ovdje i na rubu hrastovog korijena:
počinje magla i klija mladica.
Planine žutog praha ispod crvotočnog namještaja
zaklanjaju pogled, valjaju se nejasne namjere,
strah od mrava i ličinke, golemog gnjevnog crva.
Larva što ne prestaje lajati živi tu i na Jupiteru,
ruje brežuljke od smrznutog plamena.
Brežuljak kojim hodamo, plamen, duša vatre,
povlači toplinu iz stopala u glavu.
Baršunasto je utočište na dalekom sjeveru, pod zidom.
Ljušti se vlažna plijesan, kreč, pada na kapke,
na mobitel i rasklopljeni laptop,
pada na sumrak
i san u mačjem uhu.

POLARNA SVJETLOST

Kasno poslijepodne promijenio sam žarulju,
pritisnuo prekidač i sobu mi je obasjala
polarna svjetlost. Dugo nakon što sam legao
gledao sam je kako pleše izvodeći vijuge pod stropom.
Uskrsnuće tijela je podjednako neobično.
Znatno iza ponoći otvorio sam oči
i vidio je u kutu: uhvaćena u paukovu mrežu
odupirala se nestajanju nalik opsesivnoj misli.
To je već bilo suviše, ali svjetlost je imala
više od jednog živahnog repića.
Uključio sam Mjesec na stropu i
negdje je niknuo drvenasti korov.
Svjetlost je i dalje skakala pod stropom:
svemirski parazit panično se zavlači u rupu.
Opet sam zažmirio, ali misao napušta čovjeka
isključivo kroz prsni koš.
Utovljena elektromagnetskim tjeskobama
ona je klaustrofobična i usamljena kao
fizičko tijelo u onostranosti.
Možda još pomislim na titanske sekvoje i
namjestim osmijeh za špijunski satelit,
ali tada više ne marim kako radi stvarnost
u
ruševnim rudnicima ljubavi i
gornjim slojevima ovostranosti.

LOZINKA

Ući u pjesmu kao u jutarnje područje ugode,
prozirno bijela koža iza kapaka,
kapilare vida.

Potom se otvaraju virtualni prozori:
jedna se realnost kristalizira, druga raspline u
nelagodu proljetnog zelenila.

Stajati u podnožju stabla,
gledati u fraktalno širenje krošnje.
Penjati se deblom i rubovima grana,
svaka je točka središte,
na peteljkama vise zvijezde.

Biti drvo u bolničkom dvorištu.
U hladovini kojeg poželiš oboljeti i
provoditi duga provincijska popodneva na klupi.
Bez boli, bez straha, zauvijek.
Rub grada je rub života a
sunce sjaji kao na nekoj
drugoj planeti.

KUCANJE ZIDNOG SATA

Možda je to zvuk nedogađanja,
sintaksa vremena kroz mehaničko pojačalo
okačeno na zid. Možda, dok sjedimo u tišini,
osluškujemo ravnomjerno kapanje na prozorsku dasku,
iz polusna, iz buđenja, između dvaju trzaja,
ili nam se u tamu duboke nesvjestice probija
kao kapanje infuzije
odbrojavanje bolničke aparature.
Možda, dok ležimo kraj prozora, uslijed naprezanja
pucketaju zglobovi vremena.
Zašto je vrijeme bolesti tako glatko i oštro?
Mali rez na jagodici, slovo zariveno pod nokat.
Jutarnje zrake na površini zida, kalendar reflektira
crne dane i crvene nedjelje, sve je okoštalo,
bezmirisno,
bijelo,
samo otkucava još polovica srca.
I dok traje, teško se nositi s tih
šezdeset malih tišina
u svakoj minuti.

PONORNICA

Sastavljali smo nebo, planinu i kolibu.
Razdvajali oblak od oblaka, stabla uglavljivali
na predviđena mjesta, spajali.
Netko je rekao „vidikovac“
i bacili smo pogled u dolinu.
Netko je rekao „govedo“,
netko „goveda na travnatoj visoravni“,
i odmah smo ih vidjeli, dva, tri, cijelo krdo
kako jedu i preživaju,
proizvode mlijeko i druge
nevjerojatne riječi, skoro nepojmljive,
netko ih je sve rekao, porekao,
možda sam sudjelovao, možda nisam,
dodao kamen na guštera, prešutio.
Bila je uglavnom noć, ponekad i dan,
znali smo i nismo, iza spuštenih roleta
svijet se naprosto događao.
U dolinu smo stavili mlin i posao,
rijeka je stajala, ljeskala se,
kao klišej u krajolik ponirala.
Kroz dio slagalice koji je nedostajao
potok se izlio na tepih.

REFLEKTOR

Razmotali smo travnjak između zidova,
poprište sklapanja žutih kartonskih kutija.
Porculanske uspomene u bližem kutu beznađa.

Na stolu je polegnuto ogledalo:
odbljesak u spužvastoj žarulji na stropu.

Slutnja ipak postoji, u obrnutim bocama
plutaju stilemi, na kapaljku resorbirana ljubav, to
intravenozno ludilo bez košulje. I je i nije.

Jutro je, dan, onda opet dan. Čopori pasa ne laju
na Mjesec, na podnevni Mjesec, kamen suh i beživotan
kao tijelo Kristovo, fosilizirana riječ bez jamstva.

Na stratištu sve priznajem, silazim sa stolice.
O štrik vješam oprano posuđe i savjest, kuham kavu.
Nespokoj ne jenjava, ne laju psi, ne laju na kamen.

Tko podupire stupove kada iz sumraka ishlapi dan?
Zidovi su lubanja, potpora za bestežinski tavan.
Ondje ne odlaze
prašnjave duše usisavača.

VEĆ VIĐENO (UZMICANJE)

Žurno prislonimo zidove na slike, ishitrenu odluku
prikucamo čekićem: most na suhom koritu.

Vrijeme je svjetlost, među rešetkama ćelije svija duge
sjene iza krletke u ptici. Naprijed je samo tama,
plavičasta, zelena tama, gomile noći posvuda.

Svrdlanje u koži stvarnosti, usijecanje noža u misao
kao u leđa pjesnika, djeteta i krvnika, minimalni razmak
između snova naših i njihovih.

U vidokrugu ruka pomiče pješaka iza kraljice,
poraz kojeg netko želi i ne želi, on je sudbina prispjela
elektroničkom poštom, treperava koverta van dohvata
ruke koja pomiče pješaka iza kraljice.

Ne gazim u ugaženo, vježbam tihu invaziju,
iz trećega u prvo lice, u naličje, u profil,
čitam poruke, povremeno nasjednem, opsjedam si identitet,
živi konjanik na brončanom konju.

FATAMORGANA

Postoji mjesto na koje ne zalazim sjećanjem.
U razilaženju, to mjesto ne postoji: porod na mrtvoj straži.
Pauk uhvaćen u paučinu: revizija sadašnjosti.

Cijedi se svjetlost s obojane žarulje, krvari anemična jagoda.
U drevnim spisima sjedi šareni bog, kompliciran
kao korijenje bagrema i podjednako nejasnih namjera.

Tenzija širenja skuplja vlagu i kukce, odbija ih, kap krvi
na trnu, bagrem je mapa povijesti pokolja. Zabio sam prst u
pijesak oaze, pijesak je iluzija okružena prašumom.

Koliko je biljaka na koje nikada ne pomislim.
Uskličnici na kraju mlakih misli metastaziraju
u limfnim čvorovima anđela!

NEPORECIVI UTORAK

Ponedjeljkom zazirem od riječi ljubav. Tržište je
zasićeno prividima vječnosti: jednosmjerna ulica
najčešće je slijepa.

Ponekad ne obrežem nokat jednog prsta,
sutra se značajnije istakne nad drugima.

Na čvorištu naslućujemo uzaludnost svega:
jednom će vlak stati pred signalom i
ostati tamo zauvijek.
Nisko raslinje i trava razaraju čelik i silikon:
Bog je nemoćan pred grmom divlje kupine.

Što ako jednom ne obrežemo ruže?
Mladom bračnom paru utorak je neporeciv.

Sunce se malo sakrilo za krošnjom
ili je vjetar pomakao granu:
s granom i zvijezdom pomakla se sjena.

U njoj treperimo kao da smo nazebli
sve dok se prizor lagano ne trzne.

BOLOVANJE

Ulazim u supermarket kao sjekira u svježi panj.
Topola, konj, kruženje orla, nadzorna kamera.
Konzervirana riječna voda, jezero u tetrapaku,
čisti hrvatski zrak, skupljen u ekološkim
gradovima uzduž granice, kraj silosa
i pougljenjelih hala za remont vlakova.
Bitumen, čujem, bitumen, kakva riječ.
Bitumen, težina u želucu, ispovraćano
klupko, glad uskladištena u kutiji za cipele.
Kutija za cipele arhiva računa, popularne
kulture, nekulture, u kašetama izložena svjetlost
trune u biljkama, užurbanost da se uspori.
Iz truleži curi meki katran, cijene se lijepe
za suhi đon, miriši željezničko čvorište
na sablasti čelika i hidraulike, na sjeveru,
uvijek je hladno, životinje me poznaju
kao što poznaju kišu. Dah na staklu,
ucrtani oblici na sniženjima, trajno nisko
i visoko, nisko i niže, povoljnije, a ja
ulazim u panj kao sjekira u supermarket.

CRNO-CRNO

Izolirano potkrovlje, centralno grijanje i priključak
na kanalizaciju. Sve crno. Veliki svjetski događaji
ulaze kroz televiziju i poput olujnog vjetra u dimnjaku
kovitlaju pepeo među stjenkama lubanje.

Država zove i rasporedi karte: paučina je dio pauka,
bodljikava žica po sredini sobe, zapliće se i
razlistava oko puzavca na nebu.

Zgrbljena sam kreatura na stjenovitoj visoravni
s tamne strane Plutona. Tajanstvene sjene na
obroncima pijeska, među nazubljenim
kamenjem osipa se šljunak,
kotrljanje niz padinu.

Sjeverac unosi snijeg kroz atome i molekule;
usmjeravam ga u sve ekrane, duž kablova
do krovne antene, kroz sove i noć
odašiljem ga narodu.

IV

VJEŽBANJE AGONIJE

Dok sjedim i čekam početni impuls
nadolaze mi samo banalne stvari:
limenkama okićeno božićno drvo,
ušećerena jabuka do grla u problemima,
moja ruka u debelom crijevu krave.

Ipak, polja se spuštaju kao slapovi
na žalosnoj vrbi, jedno za drugim,
vinogradi, voćnjaci, njive, šume,
u nepravilnim razmacima promiču
čvornate jabuke i loza, staračke ruke
poodmakle u poreznoj reformi,
lješnjaci, lubenice, razdijeljene
linijama, strogo parcelirane, sputane
plohe pšenice kao čopora hijena u kavezu,
jasena, hrasta i topole u zbirnoj imenici,
između, u nizu, u ponavljanju.

Polja se dižu i spuštaju, nebo diše,
sjedim, a idem, fizika je zadovoljena.

KARIRANA

Topli vjetar u siječnju puše iz budućnosti.
I soba je nenadano baršunasti nagovještaj čelika.
Tale ga u tvornicama zakona i povijesti iz čijih
nazubljenih dimnjaka isparava paravan
za liberalnu pelud. Progres u večernjem pogrebu,
izdužene sjene padaju u nemilost, padaju u prezent,
sutonska vatra i tjeskoba. Razlika je neznatna,
tek u pokretu glavom kad ulazi u vidokrug,
otresa pepeo i prelazi rukom preko ožiljka na vrata.

Tako i ja s ramena otresam ostatke noći.
Padaju na sjenu ostarjelog marksista sa žutim
gumenim rukavicama. Podočnjake stavljam kao ordenje,
dok misao u terariju nedaleko kuhinje
zaoštrava vid u ušicama igle.

Mrlje na slikama svjedoče o posrnuću,
izlizane knjižice i razliveni pečati, potvrde,
mraz na obrvama radničke klase, češalj
u džepu očeve košulje, karirane, sprijeda,
lica ljudi koja nisam vidio, koja sam sanjao, umislio,
lica obješenih, umornih, zaoranih crnim plugovima
nestaju kao kuće u hrvatskom sumraku.
Samo to, jedina konstanta, jedan život u ravnici,
mnogo smrti. Dezinficirane pločice i plavi linoleum.
Kako sam mogao odustati od veljače?
U mirisu amonijaka i čaja od koprive,
spuštam se niz ulicu, penjem se u zalazak.

MANIFEST

Svakoga jutra oblačim plavi kombinezon
i s radništvom ispijam kavu
u kafiću trgovačkog centra.
Niz cestu se slijeva zvuk.
Gdje je smrt?
Osjećaj zatvaranja praznog ormara,
otvaranja krletke, rupa u tijelu kostura.
Izostanak potrebe da se ptici objasni bilo što.
Da se skitnici govori o revoluciji,
američkoj politici, koloniziranim krošnjama.
S prometnog znaka išetala je opasnost
i povukla se dublje u sebe, prikrajak zla.
Srce preskače u dubini oblaka, stratosfera diše,
automobili izgaraju gorivo nečujno i uzalud,
a struja kola žicama, pulsira u bateriji.
Drvored nestaje u požaru kao klipovi u kombajnu,
ostajem sjediti,
sutra ponovo umirem.

STEČAJ

Odavno su zamrle ptice i nije vjerojatno
da će se razdaniti. Usred gole oranice
kosturi subjekata izbijaju iz ilovače.

Rupe ispunjene izmetom miševa i anđela,
ustajali miris mokraće na božićno jutro,
tanka linija nasljedstva.

Larva uznemirujuće spoznaje,
luksuz prispio elektroničkom poštom,
kao politički korektan virtualni genocid.

Miris plijesni u konzerviranoj mjesečini,
podrum gdje svaka zimnica ode u zlo,
samo klizne s police u radost mikroba,
čije šarke škripe kao ranjeni kućni ljubimci.

A bujice na svetim rijekama nose leševe u more,
kao da je tsunami
udario s kopna.

RASPRODAJA

Odnedavno griješim i u snovima.
Riječi koje izlaze na zaspala usta
najpodlije su smicalice tijela,
trbuhozborenje unutarnje mačke:
pervertirane krhotine jave,
krhotine knjiga, elektroničke pošte,
društveno umreženih komunikacijskih kanala.

Riječi složene u mozaik nove istine.
Samostalne riječi, nedomišljene, nepromišljene,
neproživljene.
Sjednem i ništa se ne događa,
sve vrijedno spomena potrošilo se noću,
ostao je samo strah,
strah koji kopka, podriva centar za dnevnu ravnotežu,
tjera na pitanja, uzastopna, ista,
neprekidna pitanja:
koje sam zvukove proizvodio u snu
i koliko će me koštati?

Noću je samo noć u tijelu
i
koliko će me koštati?

ŽIVOT MIRIŠE NA KAVU

Kiša će isprati autoportret jutra prije negoli se
svaka izvjesnost uglavi
u predviđeno mjesto.
Knjige su ukiseljene od dugog stajanja
na pravim mjestima, pritisnute teškim
kamenjem odustajanja,
možda su kancerogene, perem ruke,
svako je listanje lutrija s vlastitim genomom,
nebeski svod je azbestni.
Bijele linije pod nebom ostavljaju pali anđeli, one
podvlače svaki izlazak u svijet.
Mlaki ljevičari izopćuju sve konzistentnije
od vlastite duše i poezije, tonu,
nemaju ništa protiv sebe ili mene, ali ja sam
s krajnjeg istoka iza kojeg stoji istok.
Kada sam tamo
skuham si crnu tursku kavu i razmišljam o povijesnoj
nužnosti i nuždi, trivijalnim razlozima opstanka
nacije i pojedinca, miriše
cijela kuća i pola ulice, privuče ponekog,
uglavnom pogrešnog,
a ovdje su ulice kao drugdje avenije, čak i seoske,
duge i široke,
dovoljno da prođe nekoliko tenkova i
ne zaglave se, ali to ne smijem reći, to
mislim u osami. Gutam terapije i nikoga
ne proklinjem, i ponekad samo odem. Hodam
velikim zapadnim gradovima, zalazak sunca
jednako je daleko, nitko me ne gleda, ja sve,
šutim, čekam zeleno, a svijet i dalje miriše
na istočna zgarišta i kavu.

KLASNA

Upravo kada sam pomislio
da sam napokon svršio sa svime
osjetio sam tijesnu blizinu države.
Poštar je dostavio dokaze da nisam u dodiru
s novim društvenim poretkom. Ne vidjevši kako se
to razlikuje od komunizma i diktature, nastavio sam
okopavati ljiljane i grožđe. Sredinom tjedna i godine
orahova krv škropi oštricu sjekire: čije držalo je raslo
kao odmorište pticama i jednom samoubojici:
nedavno je posječeno da bi dalje sjeklo.
Izdaleka lavež čipiranih pasa, lutalica s rodoslovljem,
u srcu satelita pulsira ljubav za njih i silazi s neba,
nevidljiva i brutalna domovina. Hrđa s noža
ulazi u svinju i razlijeva se krvotocima
gladnih roditelja: koji su masturbirali na
francuska međunožja sedamdesetih,
kasnije su: kina zapalili, žene silovali,
psima pucali u potiljak.

Na radiju u hladovini trešnje:
ionski motori jašu repove kometa,
roboti nam kopaju
grobove u svemiru.

DOBRA PJESMA (I BRDA JOJ I DOL)

Povremeno ta hobotnica ispusti crnilo
po očima i čelu.
Jedna se mrena navuče, druga padne.
Umočimo iglu i tetoviramo liniju
između nas, između sebe i
prevelikih očekivanja od jutra.
Noć je svjetliji dio dana, soba
uvijek otvorenih vrata,
balon koji se ispuše,
smežura,
izgori.
U metar duboko blještavilo
gaze ljudi koji ne mogu pogriješiti,
čuju se riječi, govore o juhi i salvetama,
dugom popodnevu bez dugova i
razloga za strah, samo ta bjelina koja
blokira misao i pokret,
a mi još stignemo počistiti tepihe,
poravnati zavjese i
otključati vrata
prije nego
dođu
po nas.

TVORNICA

Kao otvoreni rajfešlus zatvaram pristupe k sebi.
Linija odvojena od ceste: crkvena dogma, posivjela,
s tragovima fatalne vožnje
izgubljena u šipražju.
Nema dana da ne pomislim na smrt.
Nema dana da ne drobe maljevi
da iskre ne lete u pakao,
igličastu krošnju ispod zemlje,
da ne kašljem nježni karcinom
od cementa i koštanog brašna.
Šipražje izbjegavam,
sve dokraja izlječivo,
nikome ne donosim bol.
Prolaze trupci naslagani na kamionima,
prolaze trupci, holokaust šume,
dok krematoriji pale svoje štedne vatre,
ekološki prihvatljive,
i sada kao crkveni zvonik zatvaram sve
jednosmjerne
pristupe k sebi.

PJESMA SEMAFOR

Radi ono što radi totem.
Vikendom i blagdanima
popunjava nebo i zemlju grimiznim perjem.
Koga ili čega? Ima birokratske pravde u njegovom
djelovanju, ima suštine riblje kralježnice, fosila duha.
U srcu grafitne olovke nosim misao, escajg za mrtvo
mladunče, hrvatska povijest u knjigama od stiropora
u sve dužim redovima, na policama antiknih regala.
Plastične banane, drveni krastavci, keramičke višnje.
Ja bih se zaista želio roditi u neko drugo vrijeme,
u neki treći prostor, Rimsko Carstvo sletjelo na Mjesec,
ili aterirati u bitku na Sutjesci,
iz ovoga svijeta isti drugi svijet,
predvidjeti svako podne, kišu,
pomrčinu Sunca, države, Sunca, naroda.
Ja bih zaista želio proći bez šepanja, klizanja, zamuckivanja,
ali lukavi oblici tijela teksta pale se, gase se, pale se, ne gase,
nikada ne prestaju
svoj halucinantni logički ples:
kao kad vatra pleše oko neprijatelja.

RAZGLEDNICA

U panonskim gradovima što vonjaju po ustajaloj mokraći
zatekao sam zaključanu
crvenu telefonsku govornicu.
Nezaposlenima ulaz zabranjen, na vratima pekarnice.
U podrumu životinje poplava i granje.
U plavim kravljim očima, u plavetnilu svinje,
živi malo, emotivno biće:
crvena prašina ciglane, sva u ambroziji,
samo se slegne u venama,
kao krv otječe u rijeku,
rijeka stoji, jezero smrdi;
počasti za postrijeljane zločince,
njihove su odore gutale svjetlost,
crne jame lokalne histerije
i na ulasku u panonske gradove
što i zimi vonjaju na govna i pofurene pileće kože,
stoji latinično:
zabranjen pristup nestručnima,
zabranjuje se nepismenima,
nezaposlenima ulaz zabranjen.
Grimizni vjetar ne kovitla zavjese,
u tamnoj sobe prebirem perle,
ofucanu prijeratnu bižuteriju, obiteljski foto-album,
suveniri, razglednice,
Jugoslavija,
Topusko.

V

LJETNI HOLOGRAMI

Andreja i ja sjedimo u voćnjaku

Iz mene izlazi san, u tebe tone.
Sjene se penju na planine i spuštaju u spilje
tražeći nešto možda nikad izgubljeno,
siluetu tišine, riječ za odlazak i starmalost,
a mi sjedamo u hladovinu pod šljive
i osluškujemo rast bilja.
Njegujemo hologramsku krhkost
povrća i voća, požar sjemena što treperi nad
vlažnom glinom, ispucanom korom, prahom.
O grane su obješeni slatki ukrasi,
njih ćemo obojiti kad za to dođe voda
i zamuti nam travu, krošnje i metafore.
I krtice znaju za lako ranjivu samoću,
ne izlaze iz podzemne republike u ovu,
nastanjenu šumovima, maglama i dimom.
Žir i lješnjak tvrdi su od zemlje,
zemlja je misao na kamen,
iskošen i zelen, napola lud.
Podupiremo oblake kvrgavim kolcem
sjekiru zmijom, sebe nama.
Sve naše životinje su tu,
i užarena kugla nad krajolikom.
Spušta se godina.

SIGNAL

Trebalo je shvatiti da oni nemaju ništa protiv
gradova i sela,
sav taj beton, cigla i blato ispriječilo nam se na putu
stalo između kao u nas i obratno –
sve to staklo što se jednoga dana napuhalo i izišlo iz sebe
u kućište glasa u tunelu.
Trebali ste znati da je jutarnji pjev tih i nemilosrdan,
sustanar košmara,
i da će vam ući kao što ulaze plotuni
s američkih razarača
na svih pedeset televizijskih kanala.
Trebalo je shvatiti kako se vrijeme nosi s našom prolaznošću
i da to zujanje u daljini,
sve bliže i nestvarnije,
može biti odmotavanje svega što sam želio,
odmotavanje unazad.

ŽELJEZNA

Imao je gradove neprijatelje, opsadu, i rominjao
je metal po krovovima, kostima i mesu,
mjesecima, godinama.
Danas ga gledam, znatno više pao negoli je razoren,
samo se stropoštao u sebe, u mene,
u vlastite podrume i drvarnice,
među bicikle, štednjake i otrove.
Goli modeli među smeđim ljepljivim trakama
na prljavim izlozima, oborenim dupljama zgrada.
Njihov sponzor je mrtav, u dublinskom skladištu
sve rjeđe ih se sjeti. Vjetar, hladan i čist,
miševe kao mrtve misli prevrće na bok.
I silovane žene izgubile su parnice, kovitla se
željezna zavjesa, zapjenjeni psi po haustorima
razvlače tople iznutrice.
Pluća se šire i stežu nizbrdo, kao zatišje pred
minobacački napad upadam u sjećanje:
podivljali pas, izbezumljen bombama, ustrijeljen
u ormaru minirane srpske kuće:
ondje sam mu našao kosti, metak zariven u pod
vratio sam ruci koja ga je umetnula
u pomućeni pseći mozak,
sapunom i alkoholom istrljali smo ruke,
dugo šutjeli, pričali, šutjeli.
Na zatvorenim kapijama tvornice
pauci pletu nastambe.

PJESMA SJENA

Malo po malo u meni sve je mračnije: kutovi,
bridovi, stablo limuna u podrumskom ćošku,
pod pilećom žaruljom.
Toplina ulazi u pigment kao neprijatelj
u minsko polje. Tako povijest ulazi u ove krajeve,
limfa munje, kuću otvorenih dimnjaka,
u nju, iz nje.
Iz noćne paprati izlazi pogurena sjena.
Mjesečar uronjen u pigment,
nož uronjen u vrisak svinje, goveda i zeca.
Sjena životinje
jednaka je meni,
fatalno pretapanje i gubitak između koraka,
nikad u raskoraku,
mrtvilo koje razvlači pelud
i vraća se nazad u sebe, tihu gravitaciju.
Lišće u podrumu upija tamu, toplina opada,
stojim i gledam,
dozrijevaju plodovi.

PJESMA KOPRIVA

U nepredvidljivoj a poznatoj geometriji
pločnika i puteva
po kojima je dozvoljeno kretanje
svakodnevno pronalazim vlastiti plan starenja.
Starenje to nije umiranje, to je polagano
mijenjanje kože države,
polagano popunjavanje prostora suviškom sebe, svega,
oduzimanje prostoru da bi se dalo vremenu.
U jutarnjoj omamljenosti nedostaje preciznosti,
nedostaju mi precizne misli za suhe tvrde riječi,
omamljenost je kora starog hrasta,
vlažna udolina u ravnici i pljesnivi krajolik.
Geometrija me vodi kamo država dozvoljava,
razliven je beton i ugažena zemlja,
rasprostire se tjedan poligon,
kraj putova plantaže ljekovitog bilja,
sve je kako predosjećam.

PERSPEKTIVA

Putujući ravnicom crvena i plava polja koralja.
I alge raznose sitna krilata bića, od puža do školjke,
od usamljenog grebena do periske,
trilobiti zgaženi na stražnjim izlazima u pučinu.
I sporadično makovi izvire iz tamnosive pjene, masne i sapunaste,
razbija se kopno na isturene dokove grada.
Makovi mrkva, kupus dječja glava, za kolac privezana.
Strašna je blizina velike vode,
ulice koje ne ispire komunalni kamion,
šofer utopljen u sluzavu tvar, otvorene rane školjke,
crkve, trafike, rotori u prljavom akvariju.
S naplavinama smeća izranjam i ja,
održavam ravnotežu, ravnopravnost,
jer dan je napola potopljeni dalekovod
na kojem jato svraka oplakuje mrtve.
Šiljci okrenuti prema dolje,
u zagrljaju hobotnice,
crvena isprana tabla:
zabranjen pristup.

GODIŠNJI ODMOR

Trg se rastvara pred nama kao biljka mesožderka,
nasićena, žedna. I u kičmu čempresa pred našim očima
ulijeva se bljesak. Paketi energije s obližnje zvijezde
bombardiraju stanice i trava u podnožju stupa
naglo pozeleni, posijedi, zemlja oćelavi od ranog stresa,
poispadaju zubi u ranim pedesetim.
Život je kruženje oko zvijezde, privilegija,
zvijezda kamera kao oko na semaforu prati svaki pokret,
svaki grijeh bilježi u plamteću krunu ponad Merkura.
Zvijezda je hladni fizikalni proces, i mi u njenom krilu
gorimo, nas dvoje u brzom prolazu kroz rudimente baroka,
donjopanonske secesije i kiča, prolazimo i hladno gorimo;
postsocijalizam, kolonije, nema tijela, nema poetike,
crna trava, vrtlozi prašine, šahovnica od cvijeća prepuštena
kolovozu, rujnu, listopadu, studenom. Kovitlac
leševa lišća, kukaca i ugljikovog monoksida
ispunjava kadar, veš na štrikovima, ruke zavjesa.
Trg se zatvara za nama kao slijepa mačka, u sebe, u mene,
i naposljetku u tebe.

NAMREŠKANA GEOMETRIJA

Gledali smo neki drugi grad u retrovizoru,
zgrade su se uvećavale i promicale, u odrazu sasvim nove,
neke druge, ne ove, nikad viđene, smanjivale se i nestajale.
Gledali smo neke druge prozore i pročelja
hvatajući detalj, drugu stranu baroka i secesije, drugo lice
socijalizma, četvrtu dimenziju trga kojim promičemo,
odmičemo, pokušavajući shvatiti je li to ono što smo odabrali,
odavno spoznali,
jesu li ovdje umrli svi ti ljudi
koji se smanjuju i nestaju.
Pri različitim brzinama ista ta ulica, isti taj trg,
u središnjem ogledalu bili su nesagledivi,
a mi smo daleko putovali da bismo došli ovdje,
mi smo zaista odavno putovali.
Odraz prometnih znakova u lokvi,
njihova poleđina okrenuta naglavačke, naopaki
jezik pokraj puta,
namreškana geometrija koja stalno navire,
jedna sasvim konkretna zabrana prolaska isparava u oblake
odakle će opet padati
na veoma široko područje,
uvijek isto i novo.

HODANJE UZ PRUGU

Godine 2017. našao sam knjigu iz 1997.,
nerazrezanih stranica, a potpisanu rukom autora:
ovaj primjerak ima broj 120.
Arci su bili spojeni neminovno i svrhovito,
dva mraka u jednoj noći
pod krilom preparirane vrane.
Netom sam ju uzeo u ruke, vidio sam da je početak
razrezan, netko je pokušao i brzo odustao.
Hodali su kraj nje kao što se ide uz prugu,
put po kojem se ne hoda, put ravan, neutaban,
bez gore i dolje,
bez lijeve i desne mogućnosti.
Išli su kraj nje u knjižari, antikvarijatu,
na stolu preprodavača ukradenih knjiga
pod srpanjskim suncem
u nekom provincijskom gradiću.
Na osamnaestoj stranici morao sam uzeti nož
i zariti ga u knjigu kao u plač.
Prvi je arak razrezao neki knjižničar
da bi udario žig na dno sedamnaeste stranice.
Samo zato netko ju je uzeo, prevrtao po rukama,
možda mirisao, zarivao škare, nož i ravnalo,
prelazeći prstima po bolnom koljenu.
Bio je tu prije mene, obavio posao, umro,
sahranjen sa slovom nabodenim na vrh oštrice,
koje mu se kroz nosnicu zavuklo u pluća,
sada je udišem vlagu poezije i mislim o tome
koje slovo fali,
možda O, možda D, možda neko manje oblo,
teže probavljivo,
otkrit ću u tekstu o iguani rasporenog trbuha,
a možda ni jedno,

jer tko zna koje je sve knjige zaklao taj
stari knjižničar, sada mrtav ili u mirovini,
čije mjesto zauzimam,
ja koji imama noževe za sisavce,
kažem si, uzmi, ubodi i reži,
pa ubadam i režem
i dišem podrumski vonj.

SEDIMENTI

Raslojen u arheološkim iskopavanjima sebe,
čekao sam nekoga i nešto
što je uporno odbijalo doći,
a mladi golub samo se stropoštao s krova,
dvaput udahnuo i uginuo.

Dugo sam ga gledao mrtvog.

I taj sivi neznanac, našao sam ga pod autom
ništa ne tražeći u lokvi tamnog ulja,
na izdisaju, uplašenog, plakao je
kako plaču bolesne životinje.
Kopao sam smrznutu prosinačku zemlju,
razbijao je komadić po komadić
ne bih li ga položio u nju i
dugo ga gledao mrtvog.
Ženka mu je povratila nad grobom,
prespavala kraj kamina
i
bio je zaboravljen.

PJESMA O BUHI

Došao je od nikud, iz ničega,
taj mali dobri duh,
bijel kao nepostojanje,
i spašavao nas godinu dana.

Lipanj se žutio kao nespokoj
onoga dana kad je otišao,
a nismo znali gdje
i koliko će tamo ostati.

Nismo znali jesu li ga uhvatili
pobješnjeli psi u crnom
i odveli u svoja tamna dvorišta
ili nas je sanjao
pod kotačima nečijeg automobila.

Nismo znali *prije*, ne znamo *poslije*,
ali znali smo svaki dan od lipnja do lipnja.
Kad smo se probudili njega nije bilo.
Samo je odšetao u ljeto,
biti sam i nesretan
kao nikad.

VI

MAHOVINA

A onda sam ugasio mobitel
i pogledao preko drvenog plota
u susjedno dvorište.
U hladovini loze i nekoliko šljiva
vrijeme je na sprud nasukana mjesečina:
lijevo za sitnu staricu primjereno mala kuća,
desno minijaturna ljetna kuhinja,
između stablo jabuke, puzavac i cvijeće.
Mahovinasti crijep i trule grede.
Ponekad su odatle dopirali tihi glasovi,
ali ljude nisam vidio, bili su preniski
čak i za ovu prastaru nakrivljenu ogradu;
oduvijek je bila ista, ta starica,
doživotno stara, pomalo besmrtna:
s jednako klonulim leđima, naboranom kožom,
i crnom maramom preko sijedog tjemena.
Davno, dok sam s bakom radio u bašči,
znala mi je dodavati bombone preko ograde,
velike tvrde bombone, u dva papirnata omota zamotane,
vrućina ih nije topila.
Ti su se bomboni topili na ledu
formirajući prepoznatljive oblike bez obličja,
a onda je prošao rat i sve se izvan sebe skvrčilo.
Otvorila su se stražnja vrata i ukazao se ganak,
poluotvoren hodnik s raspelom, cvijećem i ogledalcem,
utonuo u kolovošku, zelenkastu tamu.
Uzorak na zidovima je rendgenski snimak
pjesme: apstraktni oblici od smeđih linija
imitirali su cvijeće i secesijske ornamente,
pravilno raspoređeni,
u nizovima, u redovima,
kopije izgubljenog uzorka.

Miris tek okrečenih zidova pristajao je u to malo dvorište,
melankolični zatvor, kao plug u ravnu misao.
Praveći se da je ne vidim, da ne vidim da sam viđen,
objesio sam vrećicu s kruškama na ekser
s unutarnje strane ograde.
Popodne se sklupčalo kao ranjena životinja
u provincijskome antikvarijatu.
Čuli su se samo tihi zvukovi ljeta.
Bili smo među preživjelima, bar privremeno,
bar donekle, i to je bila misao
s kojom sam još jednog sljepića
ispratio pod zemlju.

Davor Ivankovac

Rođen 1984. u Vinkovcima. Diplomirao hrvatski jezik i književnost i knjižničarstvo na Filozofskom fakultetu u Osijeku. Piše poeziju, prozu i književnu kritiku. Za književnu kritiku nagrađen Poveljom uspješnosti Julija Benešića 2014. godine. Dobitnik nagrade Lapis Histriae 2017. za kratku priču „Ponedjeljak“. Poezija mu je prevedena na nekoliko jezika i zastupljena u nekoliko domaćih i inozemnih panorama i antologija. Živi u Nuštru, radi u Vukovaru.

Objavio tri zbirke poezije: *Rezanje magle* (2012; nagrada Josip i Ivan Kozarac za 2011. godinu), *Freud na Facebooku* (2013; nagrada Goran za mlade pjesnike za 2012. godinu i nagrada Kvirin za mlade pjesnike za 2013. godinu) i *Doba bršljana* (2018; nagrada Duhovno hrašće na Pjesničkim susretima u Drenovcima 2019. godine).

Biblioteka Online
knjiga 195

Davor Ivankovac
DOBA BRŠLJANA

© 2021 Davor Ivankovac
© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti na novim medijima, 2021

Izdavač
Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača
Krešimir Pintarić

Urednik
Krešimir Pintarić

Fotografija
jplenio / Pixabay.com

Objavljeno
26. svibnja 2021.

ISBN 978-953-345-885-4 (HTML)
ISBN 978-953-345-886-1 (EPUB bez DRM)
ISBN 978-953-345-887-8 (PDF)
ISBN 978-953-345-888-5 (MOBI)

Prvo izdanje
Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, 2018.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske.